

BESCHRIJVING
VAN EENE
NIEUWE SOORT VAN MARTER,
MUSTELA (MARTES) HENRICII.

DOOR

G. F. Westerman.

Met eene afbeelding.

Deze nieuwe soort, van welke wij in de gelegenheid waren onlangs eene uit Java aangebrachte huid te onderzoeken, werd reeds vele jaren geleden door de leden der natuurkundige commissie in Nederlandsch Indië ontdekt, verscheidene voorwerpen daarvan op Java, Sumatra en Borneo verzameld en aan 's rijks museum van Natuurlijke Historie gezonden. Dit dier draagt in de galerijen dezer prachtige Instelling den naam van *Mustela Henricii*, TEMMINCK. De Heer S. MÜLLER voert dezen Marter in de *Natuurkundige verhandelingen over de Nederlandsche overzeesche bezittingen (Zoologie, inleiding, bladz. 30)* aan onder den naam van *Mustela Hardwickii*, en schijnt hem derhalve niet van deze soort van het vasteland van Indië te onderscheiden. Intusschen zijn de afwijkingen, welke onze soort aanbieden, standvastig en in het oog loopend, en wij meenen haar daarom, met den Heer TEMMINCK, als eene bijzondere soort of ras te moeten aanvoeren, ondanks de groote overeenkomst, welke zij in alle overige opzigten met *Nustela flavigula* of *Hardwickii* vertoont.

Beide soorten, *M. flavigula* namelijk en *M. Henricii*, hebben een tandenstelsel, dat volmaakt met dat der Marters overeenkomt. De schedel heeft in het algemeen denzelfden vorm als die van onze Marters, maar is meer langwerpig, en de jukbogen zijn minder gebogen. Bij beide soorten merkt men, bij verschillende voorwerpen, meer of min in het oog loopende afwijkingen op, ten opzichte van de kleur des romps, die dan eens lichter dan eens donkerder is, maar op de achterdeelen steeds in het zwart-bruine of zwarte overgaat. Beide hebben nagenoeg dezelfde grootte, terwijl de verschillende deelen van het ligchaam dezelfde verhoudingen vertoonen.

Daarentegen bieden de kleur van den kop en hals, somtijds ook die van den romp, en de wijze waarop de haren aan de zijden van den hals verlopen, bij deze dieren aanmerkelijke afwijkingen aan, die bij alle bekende voorwerpen, zoowel van de eene als de andere soort, als standvastig bevonden werden.

Die afwijkingen, nader omschreven, komen op het volgende neder. *Mustela flavigula* heeft het bovendeel van den kop, de wangen, de ooren en den geheelen nek tot aan de schouders, donkerzwart, en deze kleur verbreidt zich tot onder de ooren en op de zijden van den hals. Bij *Mustela Henricii* daarentegen zijn de kop van boven en aan de zijden, de ooren en de nek licht-bruin, en deze kleur strekt zich op de zijden van den hals en kop slechts tot op ééne lijn uit, die een weinig boven den ondersten hoek der ooren heenloopt, en wordt, langs de zijden van den hals, door eene donker-bruine streep van de groote gele vlek der keel afgescheiden.

Daar de bruine kleur van den nek veel minder op de zijden van den hals afdaalt, dan het zwart dezer deelen bij *Mustela flavigula*, zoo is ook bij onze nieuwe soort de gele keelvlak veel grooter en neemt het geheele onderdeel en de zijden van den hals in. De haren van dit gele gedeelte van den hals loopen bij *Mustela flavigula* in de lengte van het ligchaam, bij *Mustela Henricii* vormen zij daarentegen, op de zijden van den hals, eene soort van wervel of middelpunt, van hetwelk zij zich straalvormig naar alle zijden uitbreiden. Het voorste gedeelte van den romp is bij deze soort steeds meer of min kastanjebruin gekleurd, terwijl dit gedeelte bij *Mustela flavigula* meestal witachtig geel is of somtijds in het zwartachtige trekt. Eindelijk schijnt laatstgenoemde soort onze *Mustela Henricii* gewoonlijk een weinig in grootte te overtreffen.

De grootste voorwerpen, welke wij van *Mustela Henricii* gezien hebben, waren omstreeks 3 Parijsche voeten lang, van welke lengte de staart 16 duim inneemt. Het oor is één duim lang, de nagels zijn geelachtig wit. De hoofdkleur der voorste deelen van het dier is fraai licht kastanjebruin, hetwelk op den romp en de voorpooten allengs donkerder wordt, en op de achterpooten, de voorhelft der voorpooten en den staart, in het zwarte overgaat. Het ondergedeelte van den kop is wit, en deze kleur strekt zich op de zijden van den kop uit tot op eene horizontale lijn, welke aan het oor begint en op een kleinen afstand van den mondhoek op de bovenlip eindigt. Wanneer men diezelfde lijn boogvormig van achter het oor tot op de schouders voorttrekt, dan krijgt men de bovenste grens van de groote bleek-okergele keelvlak, die van boven langs de zijden van den nek door eene vuil-donker-kastanjebruine of zwartachtige streep begrensd wordt. Het oor is een weinig lichter dan het bruin der bovendeelen van den nek. Deze kleurverdeeling is aan alle door ons onderzochte voorwerpen eigen en biedt slechts toevallige en geringe wijzigingen aan, die zich meestal bepalen tot de meer of minder donkere tint van de voorste helft des romps tot aan den hals.

Ten einde het overzicht gemakkelijk te maken, laten wij hier de Synoniemen en Diagnosen dezer beide soorten van Marters volgen.

MUSTELA (MARTES) FLAVIGULA.

MUST. *major*; *cauda villosa*, *longitudine trunci*, *nigra*; *trunci parte anteriore a collo usque ad hypochondria interdum lutescente*; *capite infra albo*; *gula flavescente*.

Habitat in Silvis mont. Nepal.

Synon. White checked weasel, PENNANT, *Quadr.* II, p. 52.

Mustela flavigula, BODDAERT, *Elenchus*, p. 88.

Viverra quadricolor, SHAW, *Gen. Zool.*, I, 2, p. 429.

Mustela Hardwickii, HORSFIELD, *Zoolog. Journ.*, IV, p. 239, *tab.* 8. — HODGSON, *Proceed. Zool. Soc.*, II, p. 95.

Mustela flavigula, SHORE, *Zool. Journ.*, V, p. 271, *tab.* 24, *Suppl.* — BENNET, *Gardens and Menagerie*, I, p. 225.

Mustela (Martes) flavigula, WAGNER, *Säugeth. Suppl.* II, p. 24.

MUSTELA (MARTES) HENRICII.

MUST. *praced. similis sed paulo minor*; *capite supra et lateribus*, *collo supra et parte anteriore trunci castaeis*; *macula gulari latiore*, *pilis radiatis et supra fascia brunnea marginata*.

Habitat in insulis Sumatra, Java et Borneo.

Synon. *Mustela Hardwickii*, S. MÜLLER, *Nat. Verhand., Zoologie, Introd.*, p. 30. *Mustela Henricii*, TEMMINCK, in *Mus. Lugd. Batav.*

MUSTELA (Martes) HENRICHI